

Statsminister Jonas Gahr Støre
Finansminister Jens Stoltenberg

Oslo, 26.06.2026

Fellesinnspill til budsjettkonferansen i august

Når regjeringen samles til budsjettkonferanse i august, står dere overfor valg som vil få betydning langt utover Norges grenser.

Norge går inn i budsjettarbeidet med et økonomisk handlingsrom få land kan måle seg med. Krigen i Midtøsten har ført til høyere olje- og gasspriser som kan bidra til økte statlige inntekter og høyere BNI-anslag for 2027. Når Norges inntekter øker, vil det naturlig også få konsekvenser for størrelsen på bistandsbudsjettet gjennom énprosentmålet. Derfor er det svært positivt at regjeringen gjentatte ganger har slått fast at énprosentmålet ligger fast. Det sender et viktig signal om at Norge står ved sine internasjonale forpliktelser. Globale behov vokser, mens mange andre giverland reduserer sin innsats. Dette gir Norge en særlig mulighet til å vise internasjonalt lederskap.

For Norge handler det norske bistandsbudsjettet både om solidaritet, internasjonalt ansvar og om sikkerhet, stabilitet og langsiktige norske interesser. Norge er en liten, åpen økonomi som er avhengig av en verden preget av samarbeid, handel og stabile samfunn. Konflikter, pandemier, matsikkerhetskriser og klimaendringer kjenner ingen landegrenser. Investeringer i global helse, utdanning, klimatilpasning, demokratiske institusjoner, anstendig jobbskaping og fattigdomsbekjempelse bidrar til å redusere risiko, skape mer stabile samfunn og styrke menneskers mulighet til å leve frie og verdige liv.

For et lite land som Norge er sterke internasjonale institusjoner, internasjonal rett og et velfungerende multilateralt samarbeid både et uttrykk for våre verdier og avgjørende for vår felles trygghet og velstand. Når verden blir mer fragmentert og internasjonalt samarbeid svekkes, blir det desto viktigere at land som Norge bidrar til å opprettholde internasjonale fellesgoder og står opp for menneskerettigheter, fred og bærekraftig utvikling.

Historien viser at det er langt bedre å forebygge konflikt, sykdom og ustabilitet enn å håndtere konsekvensene når krisene først rammer. Investeringer i utvikling og humanitær innsats redder liv, bygger samfunn og bidrar til å redusere global risiko.

Det er også viktig å huske på proporsjonene. Omtrent 99 prosent av Norges samlede inntekter brukes allerede i Norge. Den ene prosenten vi har valgt å sette av til internasjonal solidaritet har gjennom flere tiår gjort Norge til en troverdig og respektert partner internasjonalt, og har bidratt til å redusere fattigdom og styrke internasjonalt samarbeid.

Samtidig har utviklingen de senere årene gått i retning av at stadig flere prioriteringer legges inn under bistandsbudsjettet. Senest i regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2026 ble økte utgifter til mottak av flyktninger i Norge finansiert gjennom reduksjoner i bistanden til mennesker i andre deler av verden. Det illustrerer at mennesker i akutt nød i praksis kan bli satt opp mot hverandre. I en tid med rekordhøye humanitære behov bør Norges svar være å styrke innsatsen, ikke omfordele mellom mennesker med store behov.

Norge er en stor giver til Ukraina, og støtten til Ukraina er både viktig og riktig. Men de siste årene har vi sett at økt støtte til Ukraina går på bekostning av andre mennesker i akutt nød. Da Nansen-programmet ble etablert i 2023, understreket regjeringen at programmet ville innebære en midlertidig økning i oljepengebruken, og at innsatsen for Ukraina ikke skulle gå på bekostning av

responsen på andre kriser. Statsministeren har også pekt på at programmet i begrenset grad øker presset i norsk økonomi, ettersom midlene i all hovedsak brukes utenfor Norge.

Vi støtter regjeringens ambisjon om å få mer ut av hver bistandskrone. Effektiv ressursbruk, resultater og ansvarlighet er avgjørende for legitimiteten til norsk bistand. Men effektivisering alene kan ikke møte de utfordringene verden står overfor. Når behovene øker og andre giverland reduserer sin innsats, blir det desto viktigere at Norge opprettholder sitt engasjement. Uten nok ressurser vil selv den mest målrettede innsatsen være utilstrekkelig.

Verdens humanitære behov er i dag på et historisk høyt nivå. Hundrevis av millioner mennesker er avhengige av humanitær hjelp som følge av krig, konflikt, sult, naturkatastrofer og tvungen fordrivelse. Samtidig er finansieringsgapet større enn noen gang. I en slik situasjon må hensynet til mennesker med størst behov fortsatt være et grunnleggende prinsipp for norsk utviklingspolitikk.

Vi oppfordrer regjeringen til å legge fram et bistandsbudsjett for 2027 som:

- Opprettholder énprosentmålet fullt ut.
- Sikrer at bistanden når mennesker og samfunn med størst behov.
- Prioriterer humanitær innsats i tråd med det humanitære imperativet.
- Styrker innsatsen for global helse, utdanning, matsikkerhet, klimatilpasning, anstendig jobbskaping og demokratiske institusjoner.
- Bidrar til å opprettholde internasjonalt samarbeid og sivilsamfunn i en tid der disse er under økende press.
- Sikrer at økt støtte til Ukraina ikke finansieres gjennom reduksjoner i bistanden til verdens fattigste.

Norge kan ikke alene fylle tomrommet etter de store internasjonale bistandskuttene. Men Norge har både evnen og ansvaret til å bidra til en tryggere, mer rettferdig og mer bærekraftig verden. Å stå opp for mennesker i krise er riktig i seg selv, men det bidrar også til en mer stabil verden for oss alle.

Vi håper regjeringen griper denne muligheten til å vise internasjonalt lederskap i budsjettet for 2027.

Signert:

ADRA Norge – Lena Sømme
Afghanistankomiteen – Liv Kjølseth
Atlas-alliansen – Marit Sørheim
Besteforeldrenes klimaaksjon – Linda Parr
Caritas Norge – Ingrid Rosendorf Joys
Changemaker – Thea Emilie Maubach-Vindenes
Debt Justice Norge – Joakim Enrique Carli
Digni – Hjalmar Bø
Etisk handel Norge – Heidi Furustøl
Fellesrådet for Afrika – Pål Trautmann Olerud
FN-sambandet – Catharina Bu
FOKUS - Forum for kvinner og utviklingsspørsmål – Sylvi Bratten

FORUT – Ida Oleanna Hagen
Framtiden i våre hender – Tale Hungnes
GRID-Arendal – Karen Landmark
Habitat Norge – Eilert B. Ellefsen
KFUK-KFUM Global – Mirjam Sørli
Latin-Amerikagruppene i Norge – André Kraemer Góes
LHLs internasjonale tuberkulosestiftelse – Mona Drage
Mellomkirkelig råd for Den norske kirke – Einar Tjelle
Misjonsalliansen – Heidi Hegertun
Natur og Ungdom – Sigrid Hoddevik Losnegård
Norges Kristne Råd – Henrik Erhard Hermansen
Norges Vel – Anita Sæbø
Regnskogfondet – Tørris Jæger
SAIH – Henriette Reierston Johnston
Spire – Thea Birgitte Erfjord
Strømmestiftelsen – Erik Lunde
Tankesmien Agenda – Trine Østereng
Tax Justice Norge – Andreas Fjeldskår
UNICEF Norge – Maria Greenberg Bergheim
Utviklingsfondet – Ulf Flink
WWF Verdens naturfond – Karoline Andaur

Innspillet er koordinert av Forum for utvikling og miljø

Med vennlig hilsen

Gina Ekholt
Generalsekretær i Forum for utvikling og miljø